

IZHAJA VSAK DAN

Čedi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih...

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorske.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNASA

za celo leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K.; za naročbo brez dopolnane naročnine, se uprava ne odira.

Politično društvo „Edinost“

sklicuje sledeče

VOLILSKE SHODE:

Za I. okoličanski volilni okraj:

za Sv. M. Magd. Zg.: v nedeljo, dne 25. t. m. ob 6 zvečer „pri Tirolcu“; za Škedenj: v nedeljo, dne 1. junija, ob 4 popoldne v „Gospodarskem društvu“.

Za II. okoličanski volilni okraj:

za Sv. Ivan: v Narodnem domu pri Sv. Ivanu; čas se določi. — V nedeljo, dne 1. junija, dopoldne po maši v „Konsumnem društvu“ pri cerkvi; za Vrdelec: v nedeljo, dne 1. junija ob 4 pop. v „Gospodarskem društvu“; za Frdenič: v nedeljo, dne 1. junija, ob 4 pop. v „Gospodarskem društvu“; za Roccol: v nedeljo, dne 25. t. m., ob 4 pop. v „Gospodarskem društvu“.

Za III. okoličanski volilni okraj:

za Sv. Križ: v nedeljo, dne 25. t. m., dopoldne po maši v gostilni pri Ivanu Košuti; za Prosek in Kontovelj: v nedeljo, dne 25. t. m. ob 4 pop. v dvorani proseškega Sokola na Proseku; za Opčine in Bane: v nedeljo, dne 25. t. m., ob 4 pop. v Sokolovi dvorani na Opčinah; za Trebče: v nedeljo, dne 1. junija, ob 4 pop. v društveni gostilni; za Bazovico, Padriče in Gropado: v četrtek sv. Reš. telesa dan, dne 22. t. m., ob 4 pop., kraj se določi; za Barkovlje: v nedeljo, dne 25. t. m., dopoldne po procesiji v Narodnem domu v Barkovljah; za Rojan, Greto, Škorkljo: v nedeljo, dne 1. junija, ob 10 dop. v „Konsumnem društvu“ pri cerkvi.

Poslanska zbornica.

DUNAJ 20. (Izv.) Snoči smo naznanili, da ministrski predsednik grof Stürgkh na današnji seji ne namerava podati poročila o vnanje-političnem položaju. Vest se je deloma vresničila. V okvirju svojega ekspozija se je ministrski predsednik grof Stürgkh sicer dotaknil tudi dogodkov na Balkanu, a to kar je grof Stürgkh prečital zbranim poslancem, je bilo čisto navadno brezbarvno situacno poročilo, kakor ga izdaja „Press-Blatt“ zunanje urada za dunajske nemške dnevnike. Vlada se v nobenem oziru ni potrudila navesti tudi argumente in označiti cilje av-

PODLISTEK.

Metka in njen greh.

Spisal Jos. Vandot.

Tomaž je zatulil in se je vrgel na napol izkopano jamo. Zakril je vso in je zasadil krčevite prste v pesek. Iz grla so mu prihajali neki čudni glasovi in izza stisnjenih zobov se mu je prikazala rumenkasta pena. Vse telo se mu je treslo, in divje oči so mu prežale kakor risu na človeka, ki se je plazil tam po stenih. Že jo je preplezal srečno in že se je skrčil za trenutek v jarku pod skalovjem. Tedaj pa je planil Tomaž kvišku. Kakor divja koza je letel preko gručevja; preskočil je jarek in je dospel do rušja okraj pečin. Potuhnul se je v gosto rušje in je čakal. Razločno so se že čuli škripajoči koraki — izza ovinka se je prikazal Mavric in je obstal za trenutek kraj rušja, da si otare znoj z obraza in se še enkrat ozre na nebotične pečine, preko katerih je prišel navzdol. A hipoma je začutil, kako ga je zgrabil

striške vnanje politike. V ekspoziju grofa Stürgkha je bila nanizanih cela vrsta fraz, ki niso situacije nič bolj pojasnile.

Stürgkhov govor pa je bil zato tudi sprejet s silno hladnostjo in slišati ni bilo niti enega klca odobravanja, ko je bil končan govor.

Največji del Stürgkhovsoga govora je zavzemalo razmotrivanje o notranji politiki. Ministrski predsednik se je obširno bavil s češkimi vprašanjem, dotikal se je vprašanja galske volilne reforme in posebno poudarjal potrebo takojšnje izveditve finančne reforme, pri čemer se mu je zdelo še potrebno poudariti, da vlada nikakor ne pripusti razrušenja junktima med novimi davki in službeno pragmatiko.

O najvažnejšem vprašanju, o razvoju jugoslovanskega vprašanja ni Stürgkh znil niti besedice. To dokazuje, da si merodajni avstrijski državnik še vedno niso v svesti, da je bodočnost monarhije v mnogih ozirih odvisna od rešitve jugoslovanskega problema, ki je sedaj neobhodno potrebna. A vlada je pokazala, da tudi v tem kritičnem času, kakoršen je sedaj, nima niti zmožnosti niti volje zavzeti svoje stališče napram temu tako obsežnemu vprašanju.

Stürgkhov govor je naletel zato na hud odpor pri Jugoslovanih.

Prvi govornik o debati, dr. Korošec, je izrecno poudarjal, da se Stürgkh niti z besedico ni dotaknil jugoslovanskega problema, sicer pa njegov govor ni nudil ničesar posebnega. Dr. Korošec se je silno previdno izogibal dotikniti se vnanje-političnih dogodkov, omejil se je le na boj proti dualizmu.

Obširno in jasno pa so se bavili z avstrijsko vnanjo politiko naslednji govorniki in vlada je lahko spoznala, da se ni stranke v parlamentu, ki ne bi zavzela napram našim državnikom kritičnega stališča.

Celo načelnik „Nationalverbanda“, dr. Gross, je moral priznati, da je naša diplomacija mnogo zamudila in je bilo njeno stopanje v mnogih ozirih državi jako škodljivo. Sicer pa se je ta predstavnik nemškega „Nationalverbanda“ postavil zlasti glede jugoslovanskega vprašanja na stališče, ki znači popolno politično trmo in indolenco nemškega elementa. Spozabil se je celo tako daleč, da je odobral izjemne odredbe, ki jih je proglasila vlada v južnih avstrijskih deželah.

Od stališča, ki ga zavzemajo slovenski socialni demokrati, se silno razlikuje stališče češkega soc. dem. dr. Soukupa, ki je točko za točko pobijal pragmatična gesla avstrijske vnanje politike in silajno dokazoval, da obstoji bodočnost monarhije v mnogih ozirih v znamenju konfederacije avstrijskih narodov in znamenju ostre revizije avstrijske vnanje politike napram Jugoslovaniom zunaj in znotraj avstrijskih mej.

Dogodek današnjega dne pa je bil globoko zasnovani govor dr. Kramarja, ki je z obširnim pogledom čez celo polje vnanje položaja razluščil jedra avstrijske politike in dokazoval, kako je napaka za napako, greh za grehom gnal avstrijsko diplomacijo na pot, ki vodi na konec avstrijske monarhije kot velesila. Dokazoval je, da je vsa politika, ki jo je vodila avstrijska diplomacija v zadnjem času, morala končati s tem, da je Avstrija izročila ključje Jadranskega morja v roke svojega najnevarnejšega konkurenta, v roke Italijanom.

Debata se jutri nadaljuje. Izmed Jugoslovancov bosta govorila še dva govornika. V imenu dalmatinskega kluba dr. Melko

nekdo za vrat. Zazdelo se mu je, da so se mu zasadili v meso ostril krempjli divje zverine in so ga pričeli daviti. Za trenutek je okrenil glavo. In zagledal je divje, srčeče oči in zaripel obraz norega Tomaža. Hotel je izpregovoriti, a iz grla se mu je izvilo samo nerazločno grgranje. Zgrabil je z rokami Tomaža okrog pasa; a Tomaž se je zvilil kakor podlasica in je potisnil Mavrica naprej.

„Potipal sem te, hudir, za pravo žilico sem te potipal,“ je hropel Tomaž. „Moja bo zlata ruda... ongava Metka bo moja... A ti pa pojdeš v peklo — v svoje kraljestvo pojdeš... Pomeril si se s Tomažem, a Tomaž je huji kot vsi hudirji... O, da — huji, huji...“

Mavric se je upiral z vsemi svojimi močmi, a zaman. Tomaž ga je vlekli naprej z nečloveško močjo. Skozil rušje ga je vlekli in je hropel in klet nerazločne kletve. Tiščal je Mavrica za vrat in ga ni izpustil niti za trenutek. Mavric je lovil sapo; oči so mu izstopile iz jamic in obraz mu je postal zabuhel. Črno se mu je storilo pred očmi in onemogel je tako, da ni mogel več geniti z roko. Zavest ga je zapuščala, in že ni vedel več, kaj se godi z njim. Noge so

Čingrija in kot drugi govornik najbrže dr. Rybař.

DUNAJ 20. (Izv.) V današnji seji je poslanska zbornica najprej razpravljala o nekaterih zadevah legitimacijskega odseka. Nato je prešla v razpravo proračunskega provizorija. Ministrski predsednik grof Stürgkh je podal svoj ekspoz, ki se večinoma tiče notranje politične situacije, dočim so navedbe o zunanji politiki zelo skromne in so samo reprodukcija koncepta, dobljenega iz ministrstva zunanjih zadev. Uvodoma je poudarjal ministrski predsednik, da je dolžnost državnega zbora, da ohrani svojo delazmožnost, ter priznal, da so notranji politični zapletitaji taki, da se nasproti njim le težko more razvijati optimizem. Stürgkh je slikal razmere na Češkem in v Galiciji kot zelo resne in poudarjal, da ima parlament veliko nalogo izvesti finančni načrt, ter naglašal, da ni mogoče razbiti junktima med novimi davki in raznimi za prebivalstvo velevažnimi zakoni, kakor je uradniška službena pragmatika in drugi zakoni.

O vnanji politiki je grof Stürgkh izjavil: „Vpoštevam dejstvo, da se nahajamo pod neposrednim vtiskom velikih zgodovinskih dogodkov. (Klici: Čujte, čujte!) Vlada uvažuje interpelacije visoke zbornice, ki zahteva avtentičnih podatkov o avstrijski balkanski in mednarodni politiki, stoji pa na stališču, da spada podrobna razprava o tozadevnih vprašanjih edino pred kompetentni forum delegacij in zato podam tu samo kratko poročilo o vnanjem položaju: Monarhija se je tekom balkanske krize postavila na stališče principa svoje vnanje politike, ki stremi za tem, da se narodi in države na Balkanu v njih samostojnem razvoju kolikor mogoče podpirajo. Logična posledica principa „Balkan balkanskim narodom“, je torej, da imajo dobiček tudi Albanci. Avstrija je smatrala za svojo nalogo, doseči ustanovitev avtonomne Albanije, kar je tudi dosegla. Tekom skaderske krize je postopala Avstrija skupno z Italijo in le energičnemu nastopu monarhije se je zahvaliti, da je Črnagora odnehala in izpraznila Skader.

Upati je, da bo sedaj mir med zavezniki in Turčijo kmalu sklenjen, naker se bo monarhija takoj pričela pogajati z balkanskimi državami glede ureditve gospodarskih odnošajev. (Medklici.) Avstroogrška sme pričakovati, da bodo zavezniki znali ceniti njeno prijateljsko stališče tekom vojne do njih. V tem trenutku je položaj na Balkanu še v marsičem zelo nejasen, vendar pa bo avstrijski zunanji urad deloval na to, da se situacija kmalu razjasni. Potem pride tudi trenutek, da bomo odpustili nadštevilne rezerviste lahko tudi z južnih mej. (Medklici.)

Kar se tiče kritiziranja delovanja gotovih organov v zunanjem uradu, moram izjaviti sledeče: Literarčni oddelek zunanje ministrstva se mora ravno tako ravnati po navodilih zunanje ministrstva, kakor ostali oddelki istega ministrstva, kar se je tudi takom cele krize vršilo. Radi tega moram vsak poskus, napraviti kako nasprotstvo med ministrom za vnanje zadeve in njegovimi uradniki, odločno zavrniti. (Medklici.)

Posl. Hummer: Potem je pa Berchtold za to odgovoren. Nadalje je naznanil, da bo vojna uprava odredila nadaljne vojaške olajšave ter poudarjal, da se demobilizacija v južnih pokrajinah monarhije izvrši šele, ko bodo

mu omahnile — in tedaj je začutil, kako so ga izpustili železni krempjli. Hotel je hlantiti po zraku; a tedaj je začutil, da ni pod njegovimi nogami več trdne zemlje. Zazdelo se mu je, da pada naglo preko pečin — v globočino, ki zija črno in sovražno pod njim. Obenem pa je zaslišal nad sabo zlokoben, vražji krohot — in potem ni čutil več.

Tomaž je stal vrhu pečin in se je gledal v globočino. Krohotal se je in se je tolkel ob kolena. „Pa je šel hudir — svojo pot je šel... Moja bo zdaj zlata ruda in tudi ongava Metka bo moja... Lepo sem ga izpeljal hudirja, hoho! Hej, Tomaž je Tomaž — pa bi se ustrašil hudirja — hohoho! — Zlata ruda je moja. Za sto voz jo je, in niti sam hudir je ni mogel začarati. Hoho...“

In Tomaž se je smejal zlokobno in se je tolkel po kolenih. A hipoma se je okrenil; kajti zdelo se mu je, da sliši za sabo škripajoče korake. In resnično — za njim je stal pastirček Gregec. Njegov obraz je bil blede kot zid, širokoodprte, prestrašene oči pa so gledale na znorelega Tomaža, ki se je krohotal še vedno tako strašno.

„Hudir je šel v peklo — ali si ga vidi del?“ je izpregovoril Tomaž in je stopil tik k dečku. A pastirček je stopil dva koraka nazaj. Dvignil je svojo palico, kakor bi se hotel braniti. „Tomaž,“ je zajecjal s svojim strahu. „Kaj si storil? Pahnil si gospoda s pečine... In zdaj je mrtev — resnično je mrtev... Gorje, gorje!“

In pastirček si je zakril vsled befestil obraz z roko in se je stresel. A hipoma je dvignil spet glavo. „Hudobec si, Tomaž!“ je zavpil in je zamahnil s palico. „Na vilišice te potegnem. In prav je, ker si ti hudobec.“ — Srd je pograbil pogumnega pastirčka. Zavihtel je palico in je pričel udrihati po Tomažu. Tomaž je upogobil hrbet in je bil ves začuden. Šele, ko je padel deseti udarec se je zavedel. A pastirček je že bežal proti jarku in je izgnil kar naenkrat v njem. Tomaž se je zaprašil za njim. Letel je do trhe hibe, kakor da bi se bil zbal za svoj zaklad. Ze je videl hibo in in jamo, ki jo je bil izkopal. Samo deset korakov je bil oddaljen od nje. Tedaj pa je obstal in se je prijel za glavo. Oči so se mu izbulile, in kriknil je z nečloveškim glasom.

(Dalje)

razmere na Balkanu popolnoma urejene. Končno je grof Stürgkh pozval parlament, naj se izogne razpravam o državnih zunanji politiki ter opusti vsako kritiko o delovanju avstro-ogrsk diplomacije, ker bi to škodovalo državnim interesom. — (Vihar v zbornici, poslanci hrupno ugovarjajo.)

Proračunski odsek.

DUNAJ 20. (Izv.) V proračunskem odseku je imel minister Zaleski svoj ekspoz, ki je posebno zanimiv radi tega, ker podaja navedbe o izdajah za izredne vojaške priprave v balkanski krizi. Zaleski je izjavil, da monarhija ni izdala več ko 300 milijonov kron. Med mnogimi poslanci so se takoj izrazili dvomi o teh navedbah in splošno se domneva, da so številke silno optimistično znižane.

Justični odsek.

DUNAJ 20. (Izv.) Justični odsek je danes nadaljeval posvetovanje o novem odvetniškem redu.

Hrvaško-slovenski klub.

DUNAJ 20. (Izv.) Danes se je Hrvaško-slovenski klub na novo konstituiral. Načelnikom je bil zopet izvoljen dr. Susteršič, za namestnike pa poslanci: dr. Korošec, Dulbič in Spinčić.

BALKANSKA VOJNA.

Zavlačenje sklenitve preliminarnega miru.

LONDON 20. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Danes se bo vršil sestanek balkanskih mirovnihih delegatov; na seji se bo razpravljalo o spremembi osnutka mirovnihih pogojev in skušalo doseči skupno stopanje. Črnogorska vlada še dosedaj ni poslala svojim delegatom navodila, vendar pa pridejo instrukcije v najkrajšem času.

DUNAJ 20. (Kor.) Politische Korrespondenz poroča iz Scije: V tujakšjih vladnih krogih vlada radi zavlačenja sklenitve preliminarnega miru veliko ozlovoljenje. Zdi se, da napravi radi tega veleposlaniška konferenca energične korake. Za slučaj, če bi se sklenitev miru še vnaprej zavlačevala, odklanja Bolgarska vso odgovornost za eventualne komplikacije, ki lahko nastanejo.

Nezgodna srbskega delegata Novakoviča.

LONDON 20. (Kor.) „Daily Telegraph“ poroča, da je srbski mirovni delegat Novaković večerj padel po stopnicah hotela „Hydepark“ in si pri tej priliki pretresel živce.

Finančna komisija v Parizu.

DUNAJ 20. (Izv.) Iz dunajskih diplomatskih krogov smo izvedeli, da se finančna komisija v Parizu sestane dne 24. t. m. Prve dni bo določila modus procedendi, po katerem se bo vršilo delovanje komisije. Pred vsem bo komisija najprej razpravljala o vprašanju, kako zastopstvo naj dobe zastopniki balkanskih zveznikov, ali naj tudi oni sklepajo, ali pa naj bo njih navzočnost samo informativnega značaja. Trozveza je za zadnje stališče, češ da bi aktivno sodelovanje zavezniških komisij samo oviralo.

Konfenca bo sklepala o vprašanju vojne odškodnine, o prevzetju turškega dolga po zavezniških, o vprašanju železnice in zlasti o vprašanju koncesij, ki jih je dovolila svoječasno Turčija inozemskim državam. To je za Avstrijo zlasti radi tega zelo važno, ker

Je ona dobila od Turčije koncesijo za zgradbo železnice od bosenske meje do Mitrovice.

Zborovanje komisije bo jako dolgo in bo najbrže trajalo do pozno v jesen.

Zajeta avstrijska patrolja na črnogorskem ozemlju.

DUNAJ 20. (Izv.) Uradno se poroča: Dne 15. t. m. je bila odposlana patrolja, obstoječa iz 2 častnikov in 6 vojakov topničarskega regimenta št. 5 v Krivošije na rekognosiranje na Berčino goro ob črnogorski meji. Iz dosedaj še neznanih vzrokov se je patrolja zgubila in prekoračila črnogorsko mejo, nakar so jo Črnogorci takoj obkolili in aretirali. Po posredovanju avstrijskega poslanika na Cetinju so jo Črnogorci takoj izpustili.

Zanimive številke iz balkanske vojne.

BELGRAD 20. (Izv.) Srbski tiskovni urad je priobčil statistiko o balkanski vojni. Glasom te statistike so Bolgari osvojili 59.000 km² ozemlja, Srbi 60.000, Črnogorci 5.000 in Grki 30.000 km². Po bolgarskih aspiracijah bi morala dobiti Bolgarska od tega ozemlja 87.000 km², Srbija 26.000, Črnogorci 7.000 in Grki 11.000 km². Bolgari so mobilizirali 450.000 vojakov, Srbi 402.000, Grki 150.000 in Črnogorci 45.000. Invalidov ima Bolgarska 40.000, Srbija 21.000, Črnogorci 8.000, Grški 6.000. Stroški znašajo za Bolgarsko aproksimativno 1.050.000 frankov, za Srbijo 717.000, za Črnogorci 165.000 in za Grške 340.000 frankov.

Bolgarsko-rumunski konflikt.

BUKAREŠT 20. (Kor.) Rumunska vlada namerava po narodnem prazniku, to je 23. t. m. sporočiti senatu in zbornici v posebni tajni seji vsebino petrograjskega protokola.

Odpust turških prostovoljcev.

CARIGRAD 20. (Izv.) Vlada je odredila odpust čataljskih in bulajrskih prostovoljcev. K temu koraku je bila radi velikih nasilstev, katera so uganjali prostovoljci, skoro prisiljena. Ekumenski patrijarh je izročil včeraj Porti noto, v kateri navede vsa grozodejstva, ki so jih izvršili turški prostovoljci po grških vaseh ob obrežju Marmarskega morja.

Pavel Kunschak obsojen na smrt.

DUNAJ 20. (Izv.) Porotniki so spoznali Pavla Kunschaka soglasno za krivega zavratnega umora, nakar je sodišče obsodilo morilca v smrt na vešala. Kunschak je vzel obsodbo čisto mirno na znanje.

Potres.

REKA 20. (Izv.) Ob 5 16 popoldne je bil tukaj močan potres. Kakor smo se informirali, so ga občutili po vsej Istri, v St. Petru na Krasu, Opatiji in drugod.

Hazay v avdijenci.

DUNAJ 20. (Kor.) „Fremdenblatt“ poroča: Cesar je sprejel danes opolne ogrskega honvedskega ministra Hazaya v daljši avdijenci. Minister se je popoldne vrnil v Budimpešto.

Knez Thun na Dunaju.

DUNAJ 20. (Izv.) Češki cesarski namestnik knez Thun je dospel danes semkaj, da konferira z merodajnimi krogi glede finančne stiske na Češkem.

Avtomobilska nezgoda nadvojvode Jožefa.

BUDIMPEŠTA 20. (Kor.) Ko se je nadvojvoda Jožef peljal danes dopoldne v spremstvu svoje tašče, princeze Gizele Bavarke, v avtomobilu na vzhodni kolodvor, se je avtomobil na voglu Rakoczyjeve ulice prevrnil in podrl nekega delavca na tla. Da prepreči nesrečo, je zavil sofer avtomobil na stran, ki pa je pri tej priliki trčil z nekim vozom električne cestne železnice. Zadnji del avtomobila je bil popolnoma razdejan, okna tramvajja razbita. Nadvojvoda in tašča sta ostala nepoškodovana in sta se nato v kočiji odpeljala naprej.

Samomor grofa Keglevicsa.

BUDIMPEŠTA 20. (Izv.) Tu vzbuja veliko senzacijo samomor mladega ogrskega aristokrata, grofa Ladislava Keglevicsa. Keglevics se je ustrelil danes sredi neke ulice. Zapustil je pismo, v katerem je izjavil, da ni izvršil samomora radi kakih finančnih stisk. Govori se o neurečni ljubezni.

Car odpotoval v Berlin.

PETROGRAD 20. (Kor.) Car Nikolaj je danes ob 10:30 zvečer odpotoval v Berlin.

Sestanek carja z angleškim kraljem.

LONDON 20. (Izv.) Pri sestanku carja z angleškim kraljem bosta spremljala oba vladarja ministra Grey in Sazonov.

Panamski prekop.

NEW YORK 20. (Kor.) Kakor se poroča iz Paname, so tamkajšnje kanalske oblasti, južno od Miraflores, predrle nasip in spustile vodo Tihega morja v prekop.

Pred tržaskimi občinskimi volitvami.

Dne 8. junija stopijo naši volilci po štirih letih zopet pred volilno žaro, da s svojimi glasovnicami dokumentirajo svojo voljo napram naši mestni občinski upravi, obenem pa da zopet manifestirajo svoje narodno slovensko prepričanje ter pokažejo ostalemu slovenskemu svetu, da je naša slovenska stvar tu ob obali Adrije dobro zavarovana po naših vedno se množecih vrstah, našim nasprotnikom pa, da smo tu, da smo v vedno naraščajočem številu tu ter imamo vedno več pravic, da zahtevamo, kar nam gre kot enakopravnim državljanom.

Dne 8. junija že, torej komaj po dobrih dveh tednih, se že začne volitve. Nekoliko čudno se zdi morda zato temu ali onemu, kako to, da niso še proglašeni naši kandidati, kako to, da jih ni že proglasil nedeljski volilski shod. Temeljito je podal odgovor na to vprašanje na nedeljskem shodu predsednik političnega društva „Edinosti“, gosp. dr. Wilfan, ko je poudarjal, kakšnih mož je treba tržaskemu Slovencev, da ga zastopajo v mestnem občinskem svetu.

Bili so časi, ko je imelo slovensko zastopstvo v mestnem občinskem svetu vse vrugačno nalogo, kakor pa jo ima dandanes.

V prejšnjih časih je šlo pred vsemi za to, da slovenski zastopniki v mestnem občinskem svetu tvore le nekak živ protest proti krivicam, ki se slovenskemu prebivalstvu na Tržaškem gode v narodnem in gospodarskem oziru s strani občinske uprave vodeče italijanske večine, ki ni pripuščala slov. zastopnikom besede druge, nego v polnem občinskem svetu. Od leta 1909. sem pa je stvar drugačna. Slovenski zastopniki so voljeni tudi v razne odseke, kjer se temeljiteje obdelujejo občinske zadeve, in morajo zastopati svoje volilstvo ter njegove želje in zahteve v mestnem odboru, ki pripravlja vse delo za občinski svet. Poleg temeljitega študija stvari, ki se obravnavajo v mestnem odboru, je treba žrtvovati mnogo časa za se, treba je zanemarjati svoje lastne posle, če se hoče redno in vedno vršiti nalogo mestnega odbornika, treba je žrtvovati torej duševno, fizično in gnotno.

Poudarjati se mora tu zopet posebnost tržaskega deželnega zbora, oziroma občinskega sveta, ki se razlikuje v tem od vseh drugih deželnih zborov, da občinski svetovci tudi kot deželni poslanci nimajo nikakih dlet, kakor jih imajo druge deželni poslanci, in dočim dobivajo druge deželni odborniki stalne plače za svoje delo, opravljajo tržaski mestni oz. deželni odborniki svojo službo brezplačno, dasiravno zahteva njihovo delo veliko truda in žrtev.

Če se pomisli sedaj, pred volitvami, da nam je treba z ozirom na vse to za posel občinskih svetovalcev ne samo mož, ki bi bili dobri narodnjaki, možje poštenjaki in dobri lastni gospodarji, temveč takih mož, ki bi bili tudi sicer v vsakem pogledu sposobni za ta posel in ki so tudi pripravljeni prevzeti nase težko breme občinskih svetovalcev: potem je pač treba temeljito premisliti, kdo naj zastopa naše volilstvo v mestnem občinskem svetu. Prav posebno pa je treba tudi misliti na to, da sta med 12 kandidati, ki si naj jih izberejo naši okoličanski volilci, dva, ki moreta in tudi hočeta prevzeti nase najtežavnejši in največ žrtev zahtevajoči posel mestnih odbornikov. Z ozirom na vse to se pač nikakor ni čuditi, da želi i volilstvo i naše politično vodstvo, da se temeljito preudarijo in prete-sejo kandidature, da se določijo za kandidate možje, ki bodo po izvolitvi ne samo po imenu občinski svetovalci, temveč bodo zastopali v mestnem občinskem svetu, od-sekih in mestnem odboru svoje volilstvo in ž njim vse Slovencev na Tržaškem po svojih najboljših močeh tako, kakor žele njihovi volilci in kakor to zahteva velevažna pozicija, ki jo zavzemamo mi Slovenci v Trstu.

Zato pa je tudi brezdvomno potrebno, da se sporazume o kandidaturah vse naše volilstvo in ne gleda na to, da sta med kandidati ali meščani, ali je iz te ali one okoličanske vasi, ali je tega ali onega stanu: ko so si volilci po svojih zaupnikih sporazumno s političnim našim vodstvom izbrali svoje kandidate, ga ne sme biti našega volilca, ki bidejal: ne, tega kandidata ne volim, bodisi iz tega ali onega razloga. Sklenjene do zadnjega moža morajo biti potem naše vrste in najstrožja disciplina mora vladati v njih. Tu ne gre več za posameznika, tu ne gre več za izraz volje tega ali onega volilca, tu gre za našo celoto, gre za naš slovenski narod na Tržaškem, za izraz volje tržaskega Slovencev, kateri mora podrediti svojo osebno voljo vsak posameznik! V samozatajevanju se kaže pravo moštvo in močje, pravi močje naj bi bili, morajo biti vsi naši volilci: tedaj je zmaga zagotovljena naši sveti domovinski stvari!

Otvoritev prve hrvatske umetniške razstave v Pazinu.

Pazin, 18. maja.

Prvi poskus je to take hrvatske kulturne proslave, takega kulturnega pojava v Pazinu. Razumljivo je torej, da nas je spremljala neka vrst bojzani, kako vse po to?

Danes pa smo doživeli tako iznenadjenje, da nam srce igra od radosti in nas ta vseh mora vsodbujati k nadaljnjemu delu. Odbor za prosveto in velika množica naroda, iz mesta in okolice, ki je prihitela na to svečanost, je bila presenečena po nepričakovano krasnem vspehu. Vsem je bilo čitati na obrazih tisto notranje zadovoljstvo, ki je mora občutiti vsak istrski Hrvat, ko vidi, da morejo danes s takim vspehom prirediti take kulturne proslave v nekdanjem gnezdu najhujših naših narodnih nasprotnikov — naših grobov!

Tempora mutantur.... tudi naš hrvatski Pazin, to naše hrvatsko srce hrvatske Istre se kaže vedno bolj v svoji lepoti, v svoji pravi luči. Poleg naših istrskih Hrvatov so se častno zavzeli in bratski sodelovali tudi naši bratje Slovenci, a na prvem mestu profesor hrvatske gimnazije Saša Šantel, ki je bil duša vse razstave.

Ob 10. predpoldne je bil prostrani vrt „Narodnega doma“ napolnjen naroda. Med zastopniki oblasti in odličnejšimi osebami smo opazili: g. namestniškega svetovalca, okrajnega glavarja Sorlija, okrajnega sodnika viteza pl. Schrotta, mestnega župana d. r. Kurelića, odvetnika dr. D. Trinajstića, viteza pl. Lunda, ravnatelja hrvatske gimnazije, šolskega svetnika J. Kosa, veroučitelja hrvatske gimnazije profesorja Franklo, več profesorjev učiteljev, uradnikov, itd. itd. A v posebno diko, posebno krono tej veliki množici so delale odlične gospe in gospice.

Ko je hrvatska glasba odigrala en komad, je povzdignem glasom in z vznešenimi besedami spregovoril narodu predsednik „Odbora za prosveto“, prof. Novljan. Tu podajamo v kratkih besedah smisel njegovega govora:

Odkar je zgrajena velika dvorana našega „Narodnega doma“, so večkrat spregovorili v njej naši narodni prvaki Spincić, Mandić in Laginja. Govorili so v njej o raznih prilikah naši poslanci v deželnem zboru in drugi rodoljubi. Bilo je v njej mnogo znamenitih narodnih skupščin. Govorilo in razpravljalo se je v njej o mnogih stvareh, ki so koristile narodu na ta ali oni način. V njej je spregovoril tudi kulturni delavec, neumorni prvobornik sloge Slovencev in Hrvatov, Fran Ilesić. V tej dvorani je hrvatsko gledališče igralo mnogokateri lep komad. V njej se je razlegala naša narodna pesem. Njene stene so odmevale od divnih zvokov glasbe.

Slednjic pa smo, hvala Bogu, doživeli, da so se v tej dvorani zbrali umetniki. To razstavo slik smo si bili zamislili skromno in siromašno, kakor je skromen in siromašen naš narod; ali po dobroti mnogih plemenitih ljudi v Pazinu se nam je posrečilo sestaviti razstavo, veliko lepšo, nego smo se nadejali.

Posebno hvaljo smo dolžni za to gospodu profesorju Šantelu, sodnemu svetniku gospodu vitezu Schrottu, gospodu vitezu Lundu, častitemu samostanu franciskanov v Pazinu in mnogim drugim vrlim našim ljudem, ki so radi dali umetnine iz svojih stanovanj, da nam tu skupno izpregovore. Čast mi je, da izrečem tu vsem najtoplejo zahvalo.

Sestali so se tu umetniki, da nam izpregovore — ali ne osebno, ampak se svojimi deli. Ne govore nam oni z besedami, ampak s slikami, linijami, barvami, lučjo in senco. Govore nam o lepoti prirode in človeškega telesa; govore nam o delu, trpljenju in nadah človeka v tej solzni dolini; govore nam o nežni ljubezni materini, o ljubezni do naroda, domovine in vladarja; govore nam o naših narodnih junakih in narodnih prvkih; govore nam o prošlosti, sedanjosti, bodočnosti; govore nam o naših narodnih idealih in težnjah; govore nam slednjic o najvišjih mislih človečanstva: o verskih resnicah, svetnikih in o Bogu. Mnogo tega nam govore in mnogo nas uče; treba le, da odpremo oči, da razumemo njihov nauk, da povzdignemo srce in dušo!

S tem proglašam otvorjeno to prvo razstavo, ki jo prirejajo Hrvatje in Slovenci v Pazinu.

Po govoru prof. Novljana je začela glasba svirati našo narodno himno „Lepa naša...“, a sila naroda je začela polniti dvorano razstave, tako, da je imel ves „Odbor za prosveto“ vse roke polne posla z izdavanjem vstopnic. Ko to pišemo, prihajajo neprestano novi in odhajajo prejšnji obiskovalci, a mnogi se zopet vračajo. Za danes odkladamo pero zadovoljni, a se še povrnemo k tej razstavi.

Za občinske volitve.

Ne nasvetov,

ampak konkretnih predlogov in dejanske podpore treba in pričakuje naše narodno

vodstvo od rojakov za bližajočo se veliko volilno borbo. Nekateriki prihajajo z raznimi pismenimi nasveti — pri čemer jih sicer vodijo gotovo najboljši nameni, to priznavamo radi — in si ti svetovalci gotovo domnevaajo, da so povedali vodstvu bog ve kaj novega. Zlo pa je v tem, da s tem vzbujajo v drugih zopet domnevanje, da so svetovali dobro, a vodstvo da jih ni hotelo slušati!

Z ozirom na veliki ugled, ki ga je naša dosedanja delegacija v mestnem svetu, oziroma deželnem zboru, se svojim delom in nastopanjem pridobila sebi in vsemu našem življu pred vso javnostjo te občine-provincije, in ki ga moramo ne le ohraniti temveč po možnosti še veksati, in z ozirom na dejstvo, da sorazmerno z našim splošnim napredkom in razvojem bodo vedno naraščale tudi naloge naše delegacije v občinskem, oziroma deželnem zastopu: treba letos posebne skrbi in paznosti pri izbiranju kandidatur. Zato ne gre s tozadevnimi sklepi in zaključki tako hitro in lahko, kakor bi nekateri želeli in kakor je šlo nekdanj, ko je imela naša delegacija v prvi vrsti le nalogo reprezentacije in k večjemu neke kontrole — in še to v zelo skrcenih mejah —, ne pa toliko naloge aktivnega, pozitivnega sodelovanja na občinski, oziroma deželni upravi.

Ne misleč na to, vam pa pišejo nekateriki, češ: Čujemo, da ste v zadregi. Brez potrebe. Opozarjamo vas na te in te gospe, ki bi bi bili dobri zastopniki itd. itd.

Vsem takim svetovalcem bodi povedano, da ne govore nič novega, ker je vodstvo že spocetka mislilo na take možje in da ni njega krivda, ampak da je v odporu dotičnikov, ali pa v okolnostih, ki ne sodijo v javnost, vzrok, da niso v kombinaciji.

Ljudje, ki znajo le tako lepo opozarjati na tega ali onega, naj bi se n. pr. kar sami obrnili do dotičnikov, pa bi videli, kakov odgovor bi dobili! In če že tega nočejo, naj le malce povprašajo pri članih raznih deputacij, ki so že na delu, pa bi čuli — resnico.

Ne torej s samimi nasveti, ki zvene včasih kakor nekako očitanje, ampak s konkretnimi predlogi naj pridejo: ta in ta ima vse potrebne kvalitete in je tudi pripravljen sprejeti!

Uverjeni naj bodo, da ne bo nikdo zadovoljnejši, nego naše politično vodstvo.

Uradna — lumparija.

V nedeljski številki smo priobčili pod tem naslovom vest, kako je neki magistratni uslužbenec nagovarjal soprogo nekega našega volilca, naj mož voli lahonske kandidate, ker bi mu sicer vzel magistrat domovinsko pravico v Trstu. Rečeno je bilo tudi, da imajo magistratni uslužbenci za tako ravnanje menda posebna navodila, potem pa: „Morda so jih dobili v gostilni „All' Isoletta“, kjer je bil navzoč tudi poljski čuvaj Vidau iz Ban“.

Včeraj je prišel v naše uredništvo poljski čuvaj iz Ban, Just Horvat, ki nas je naprosil, da objavimo, da je on edini poljski čuvaj v Banah in da on ni bil še nikdar v omenjeni gostilni ter da se sploh ne vtika v politiko, skrbeč le za kruh sebi in svoji številni rodbini. Prosil nas je, da objavimo to, ker sedaj očitaajo njemu, ker poljskega čuvaja Vidaua ni v Banah, da on dela proti Slovincem, kar pa odločno zanika.

Sestanek zaupnikov.

Zauoniki volilnega odbora za Rojan in Greto so vabljeni na sestanek danes v sredo, k jako važnemu pogovoru v prostore „Kons. društva“.

Domače vesti.

Vidov dan! Nastopni poziv, ki ga pri naša zadarski „Narodni List“ na naslov hrvatske javnosti, naslovljamo tudi mi z isto pravico in iz istih razlogov na vse zavedne, slovanski čuteče rojake in rojakinje, umevaljoče sedaj odigravaajoče se zgodovinske dogodke:

Dan, po katerem smo klicali, ki smo ga vsi pričakovali, prišel je. Bil je. Po 524 žalostnih hočemo to leto veseli slaviti Vidov-dan. (Na dan sv. Vida dne 15. junija 1389. se je namreč bila na Kosovem polju usodna bitka, ki je končala z zmago sultana Murada I., oziroma njegovega sinu, Bajazita I., in s porazom carja Lazarja. Srbija in srbstvo sta padla v suženjstvo. — Ured. „Edinosti“.) Ves osvobojeni in svobodni del našega naroda se pripravlja, da proslavi ta dan. Doslej smo, slaveč ga, vzdihali po stari naši slavi, hrepeneli po osveti in plakali za mučnimi brati. To leto pa: „Kosovo naše — groblje je Turaka!“ Pet stoletij je peval ob gostih naš narod, peval in trpel, preklinjal sovražnike in se nadejal veseleje bodočnosti. Ta bodočnost je prišla sedaj dobremu delu našega naroda. Pak je zato tudi naša dolžnost, da vsi proslavimo ta znameniti dan po vseh naših mestih in selih. Na viden način treba pokazati, kako se veselimo in kako se tolažimo. Do Vidovega dne je še malo dal in zato se treba takoj začeti pripravljati, da

nam to slavlje vspe tako, da nam bo v čast in — korist. Zbirajmo prispevke za šole in narodne ustanove! Malo dni po dnevu sv. Vida je praznik sv. Cirila in Metoda. Proslavimo oba praznika (na gori označen način)! Tako pokazemo, da še živimo; da čutimo, da smo jedno z vzročnim delom našega naroda, da se veselimo današnjih velikih zmag, da se nadejamo srečne bodočnosti in da je v nas volje za delo za to bodočnost! In zbrani prispevki za narodne ustanove naj bodo najbolje spričevalo o našem mišljenju, oduševljenju in čustvovanju!

Ruska дума. Najbolj mnogonarodna evropska država je Rusija in v njej je tudi največ veroljupovedan. Jasno silko te pisarnosti nam nudi ruska državna дума, v kateri se zrcalijo dejanske narodnostne in verske razmere v velikem carstvu. Od 432 poslancev je v dumi 383 pravoslavni, 21 katoličanov, 13 luterancev, 7 mohamedancev, 4 armenskih gregorijanov, 3 židje, 2 menorita, 2 staroobrednika in 3 pripadniki drugih verskih občil. Po narodnosti je 366 Rusov, 18 Poljakov, po 9 Malorusov in Nemcev, po 5 Litvanov in Tatarov, po 4 Belorusov in Armencev, 3 židje in 3 Romuni, po 2 Grki, Estoni, Leti in Gunojini, za ter: pa še prihaja po 1 Turek, Lezgin, Šved, Karalim in Išov. Polovica poslancev, namreč 217, ima višjo naobrazbo, srednjo naobrazbo jih ima 118, nižjo 75 in „domačo“ 29. V četrti dumi je 77 kmetov in 45 duhovnikov.

Ženski odsek tel. društva Sokol na Vrde je priredil minulo nedeljo zabavni večer, ki je vpsel v vsakem ozirju kar najbolje. Posebno ubrano je pel ženski zbor Foesterjevo „Dekle in lilija“ ter Adamičevi: „Solnce sije“, s spremljevanjem klavirja in „Moje rože“. Splošno priznanje je žel g. Grebnik za svoj z globokim čustvovanjem prednašani Drolov „Madrigal“ in za krasno „Serenado“ od istega avtorja. V zadovoljstvo vseh in vspeha, kakor je bilo to že pričakovati od moči kot so g. ci Ponikvarjeva in Vatovčeva ter g. Kemperle, lepa enodejanka „Prvo, drugo in tretje poglavje!“ Pri vspredu je sodeloval tudi vrdejski salonski orkester. — Po končanem vspredu se je razvil zelo animiran ples.

Gospicam prirediteljicam moremo k vspehu le častitati. Dokazale so s tem, da so prevzele same vso rezižo, da so zmogne za samostojno delo, ločeno od druge običajnega čisto nepotrebne pokroviteljstva — drugega spola. Uspeh pa, ki so ga dosegle, naj jim bo v vspeh pri sicer težkem, ali važnem delu v telovadnici! Na zdar!

Hišice „Našega doma“ v Škorklji.

Nekoliko visoko ležijo te hišice. Ceste, ki vodijo v Škorkljo, niso posebno moderno izpeljane. Vzdig teh cest je nad 7%. — vzdig prevelik — posebno za vozove jako težaven in strm. Zdrave noge, zdrava pljuča in prirojena hodna energija naših domačinov pa prevladuje težave hribolastva. Naš magistrat dobro pozna naše domačine in ker neče, da bi nehala pri njih hribolaška energija, ne napravlja na domačih hribih modernih cest za slabe gosposke noge! Visoko ležijo te hišice, ali v lepem, zdravem solnčnem kraju.

Zemljišče, na katerem so sezidane hišice, meri okoli 40 m dolžine in 17 m širine. Celo zemljišče je razdeljeno na 5 stavbišč in na teh 5 stavbiščih je sezidano pet hišic. Glavna fronta hišic je obrnjena solnčni strani. Vsaka hišica ima svoj poseben vhod od privatne ceste, katera vodi poleg zemljišča. Znotraj so hišice razdeljene na tri sobe, kuhinjo, klet, stranišče, podstrešje in vhodno teraso. Sobe merijo od 9-50 do 14-50 m². Ko se je zasluzna zadruga „Naš dom“ odločila, da sezida teh pet hišic, bilo jej je do tega, da bo notranja razdelitev praktična, a zunanost prikupljiva in ukusna. Ker je porabljen za vseh pet hišic en tip, je dosti težavno kompozirati zunanost tako, da celi blok 5 hišic ne postaja mrtev — podoben kakšni vojašnici. Posrečilo se je, da se je našel tip, ki dovoljuje varijacije v fasadi, tako, da hišice „Našega doma“ tvorijo lepo celoto z dobrimi senčnimi efekti. Ves blok se reprezentira kakor majhne vile, enostavne, priproste, ali v celoti ukusne. Vestnost „Našega doma“ se vidi v tem, da se ni na lahko odločil, da zida hišice po kakšnem konvencionalnem

tipu, ampak je zahteval nove študije, v katerih je bilo potrebno vpoštovati vse zahteve današnjih lastnikov, ali tudi storiti delo, za katero „Naš dom“ more z mirno vestjo povedati, da je dobro preštudirano in na čast njegovi skrbi. Teh pet hišic so prvenec „Našega doma“, prvenec, do danes edinec — ali edinec, rojen zdrav in lep.

Notranja oprava vseh petih hišic je solidna in z dobrim komfortom izvedena. Vsi podi v sobah so iz bukovih deščic, v kuhinji so keramične plošče, štedilnik in priprave za vodo in plin.

Kar se tiče stroškov, niso hišice razmerna drage, Zidanje majhnih hišic, in to v krajih, ki leže dosti visoko, je spojeno z razmerna večjimi stroški, kakor zidanje velikih hiš v mestu samem. Za majhne hiše bi morali imeti poceni zemljišča. Poceni zemljišča pa v Trstu ne dobimo. V drugih, večjih mestih so kraji dosti oddaljeni od mesta samega, ali v dobri zvezi z železnico ali tramvajem, in tu se dobijo zemljišča poceni. Računa se, da za majhne hišice mora biti cena zemljišč maksimalno 15 do 20 K za štirjaški seženj. V Trstu pa moramo plačati po 40 in več kron za štirjaški seženj. Če pa pomislimo, da se hišice zidajo na višini, kjer stane dovoz samega materiala dvakrat toliko, kakor v mestu samem, potem vidimo, koliko ekonomije je potrebno, da se napravi nekaj dobrega, a ne predragega. Eca hišica „Našega doma“ v Škorklji stane okoli 9000 K. Edino veliki vestnosti vodstva „Našega doma“ je zahvaliti, da so se hišice v Škorklji, na dosti neugodnem zemljišču, mogle sezidati za to razmerno nizko ceno.

Hišice v Škorklji so prvo delo „Našega doma“, prvi polkus, da se poda našim ljudem svoje na svojem. Bodoči lastniki dobe od „Našega doma“ lepe hišice z lepimi, zdravimi stanovanji, v lepem kraju našega Trsta. Slovensko domoljubje je ustvarilo te hišice, izročilo jih dobrim Slovincem in ti majhni slovenski domi morajo ostati za vedno slovenski — naši na našem. „Svoja kučica — svoja slobodica!“ Kdor zna ceniti te pomembne besede, more presojati lepo domoljubno delovanje „Našega doma“.

Projekt za hišice v Škorklji je napravil arhitekt g. Josip Costaperaria. Delo je izvršil podjetnik g. Josip Pahor, kateremu gre vse priznanje, da ni delal edino iz koristiljubja, ampak kot dober Slovenec, za dobro stvar, požrtvovalno in z ljubeznijo.

Tržaška mala kronika.

Trst, 20. maja.

Tatvina za šalo. Pred par večeri je Ernest Humar iz Gorice, ki je iztirjevalec pri tvrdki Smolenski, v gostilni v ulici Fontana št. 11 za mizo zaspal, a ko se je zbudil, je videl, da mu je zmanjkala listuica, v kateri je imel 100 kron. Okradla sta ga 21letni zidar Fran Saxida in 25letni dninar Ernest Gumar. Ko je prišel stražnik sta tatova denar takoj vrnila in sta začela zgovorno pripovedovati, da je bila to le šala.

Pretep na ladji. Med vožnjo iz Port Salda v Trst sta se na krovu Lloydovega parnika „Marquis Bacquehem“ radi dela sprla premogarja Alojzij Pichel iz Trsta in Anton Tabulov-Strelav iz Zlarina v Dalmaciji. V prepiru je Pichel z nožem neznanostno ranil Dalmačinca, nato pa je stekel še k strojem po železen drog. K sreči pa ga je razorožil še pravočasno prvi častnik Harrer. V Trstu so Pichla zaprli.

Renjikołova čudna navada. V ulici Commerciala št. 7 stanuje 34letni brivec Karel Caldaro iz Jakina, ki ima to, v Trstu dosedaj policijsko še ne dovoljeno, navado, da se vsako jutro, ko vstane, postavlja v popolnem Adamovem kostumu k oknu in se tako prikazuje ljudem, ki stanujejo njemu nasproti. Poleg tega pa uganja take grčbije, da ga je policija morala radi javnega pohujšanja zapreti. Policijskemu uradniku je sicer dopovedoval, da nikogar nič ne briga, kaj on dela doma, a pouče ga na sodišču, da nima prav.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Na javni dražbi, ki se bo vršila danes, v sredo, 21. t. m., od 9 do 12 dopoldne, se bo prodajalo:

Več stotov fičola za krmo, omare, omlvalniški s servisom, kompletne, postelje, mizice, električna ročna svetiljka, zagrinjalniki z zagrinjali, stoli, podnožniki, plahie, pogrinjala in blazine.

Poslano*)

Ker moj bivši zastopnik gosp. Blaž Stimac, sklepa s pretezo, da zastopa še vedno moje domače podjetje, kupčije v mojem imenu v korist drugi ljubljanski tvrdki, opozarjam s tem slavno občinstvo, da imenovani ni več opravičen sklepati kupčije za mojo tvrdko.

Obenem prosim vse one, katerim je pod pretezo prodal stroje ali drugo železnino, a so dobili naročeno blago od druge tvrdke, da mi naznanijo vsak tak slučaj, in jih istočasno opozarjam, da niso obvezani sprejeti blago, poslano jim od kake druge tvrdke.

V Ljubljani, dne 9. maja 1913.

Fr. Stupica,

trgovina z železnino, motorji in poljedelskimi stroji. Edini založnik izvirnih slovečih amerik. „DEERING“ - strojev za košnjo.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakon velewa.

Pomladansko zdravljenje

je najbolje s kričistilom

„čajem iz tisočrož“.

Obenem je to tudi izborno sredstvo proti ščipanju v želodcu, hemoroidom itd. itd. Zavoj za 12 dni z navodilom za eno krono se dobva edinole v odlikovani lekarni

„Ai due Mori“ dr. A. Praxmarerja

Veliki trg, mestna palača. Telefon 337.

Ce se pošlje K 110, se odpošilja po pošti z obratno pošto poštne prosto. VARUJTE SE PONAREDEB!

Dr. Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I.

(Palazzo Diana)

Za cerkvijo Sv. Antona novega.

Sprejema od 12. do 1. in od 5^{1/2}. do 6^{1/2}. pop.

Br. 2667/13. Natječaj.

Na temelju zaključka občinskega zastupstva od 9. maja 1913 toč. 2, razpisuje se natječaj

za mjesto občinskega redara

sa godišnjom plačom od K 1140.—, stanarihom K 120.— i paušalom za odjelo K 100.— za službu u Zametu-Kantrida.

Molbe za razpisano mjesto imaju se podnesti do 1. junija tg. podpisatom občinskom poglavarst u, obložene krstnim listom, svjedodžbom občinarstva, ponašanja, školskom i lječničkom, te eventualnim vojničkim dokumentima. Prednost imat će oni, koji su već u takovoj službi bili i uz hrvatski poznavaju njemački ili talijanski jezik barem u govoru.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 15. maja 1913.

Načelnik: Jelušić v. r.

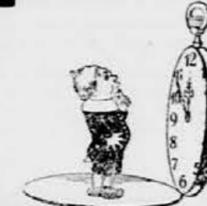
Za birmo!

Dolžnost vsakega zavednega botra in botre je, da se posluži v edini slov. urarni in zlatarni

ALOJZIJA POVHA

Trst, ul. del Rivo 26 (Sv. Jakob).

Cene nizke. Bogata izber.

ALOJZIJ TAVČAR-DUTOVLJE

avtorizirano stavbno in kamnoseško podjetje

zapriseženi sodni izvedenee

izvršuje vse potrebne načrte, proračune, cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga monumentalna dela. Cene zmerne.

Novosti za pomlad in za poletje!

Moške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 15—48
Deške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 10—32
Otroške obleke od 3 do 12 let od K 3—18
Velika zaloga suknenih hlač od K 4—14
" " kotoninastih hlač od K 2-20—5
Največja zaloga blaga zadnjih novosti.
:: Sprejemajo se naročila po meri ::

Specijaliteta: delavne obleke, srajce spodnje srajce itd. itd.

Samo v čobro znani trgovini

„Alla città di Trieste“

ulica Gios.é Carducci (ex Torrente) št. 40

Pristno brnsko sukno

pomladna in poletna sezona 1913.

Odrezek 3-10 m dolg 1 odrezek 7 kron
za kompl. moško obl. 1 odrezek 10 kron
1 odrezek 15 kron
(suknja, telovnik, hlače) 1 odrezek 17 kron
+++ samo +++ 1 odrezek 20 kron

Odrezek za črno salonsko obleko 20 K kakor tud: blago za povrtnike, turistovske lodne, svil-kamgarne, blago za damske obleke itd. pošilja po tovarniških enah kot reela in solidna, najbolje znana tovarniška zaloga sukna

Stiegel - Imhof - Brno (Moravsko)

Vzorci gratis in franko.

Ugodnosti privatnih odjemalcev, če naročujejo sukna naravnost pri tvrdki Stiegel - Imhof na tovarniškem mestu so znatne. Stalne, nizke cene. Velik izbor. Uzorna, pazljiva postrežba tudi malih naročil v popolnoma svežem blagu

Globin
je
najboljše in najfinejše čistilo za čevlje

Zastopstvo in zaloga tovarne: FRAPELLI FINZI, Trst, Tintore 5.

ZDRAVNIK
Dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)
ordinuje na svojem stanovanju v Trstu,
Corso št. 12
od 11^{1/2} do 1^{1/2} in od 4^{1/2} do 5^{1/2} popoldne.
TELEFON 177/IV.

Tržaška posojilnica in hranilnica

Poštno hranilnični račun 16,004.

Posojila daje

na vknjižbo, na menice, na zastave in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/4 %

Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru. Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Oddaja domače nabiralnice (hranilne pušice).

registrovana zadruga z omejenim poroštvom. Trst, piazza Caserma šte. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah).

Telefon šte. 952.

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlamu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.

Stanje vlog nad 10 milijonov.

URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne Izplačuje se vsak delavnik ob uradni urah.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki, naročajte pri domači tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. - Priporočam se v dani J. J. SUBAN, Trst, G. Vasari 10.

Društvene vesti.

Sentjakobski Sokol. Pripravljali odbor ima sejo danes ob 9 zvečer v običajnem lokalu.

Člani kolesarskega društva „Balkan“ prirede dne 1. junija dirko za društveno prvenstvo pri Briščkih. Po dirki bo ples, kateremu svira godba NDO.

„Akad. društvo slovenskih veterinarjev na Dunaju“ ima svoj II. redni občni zbor v soboto, dne 24. majnika 1913. v restavraciji „Siegel“ III. Neulinggasse 28. Slovanski gostje dobro došli!

Nar. del. organizacija.

Ustanovni shod podružnice NDO v Vižovljah se bo vršil jutri, v četrtek, 21. t. m. ob 2 popoldne v gostilni „pri Gabrovcu“. Opozorimo na to naše zaupnike, da razvijajo za jutrišnji shod čim najintenzivnejšo agitacijo, da bo udeležba na njem kar največja.

Skupina pekovskih pomočnikov NDO jutri, v četrtek, ob 10 dopoldne, odbora seja, na katero so povabljeni tudi zaupniki. Stvar je važna, zato naj nihče ne izostane.

Posredovalnica dela NDO. Službe išče pekovski pomočnik, ki gre tudi na deželo.

Vesti iz Goriške.

Volilno gibanje na Goriškem. Najbolj živahni so bili doslej italijanski klerikalci. Ti opozarjajo v svojih listih že nekaj časa svoje volice, naj natančno pregledajo volilne imenike, ali so upisani ali niso in naj se pridno poslužijo reklamiranja. Po Furlaniji se italijanski klerikalci pridno gibljejo, pričakujoč slajnih uspehov na letošnjih deželnozborskih volitvah. Italijanski liberalci so še bolj tihi; pa oni vedo, da v splošni kuriji in kmečkih občinah pogorljo, poberejo pa vse v trgih in mestih, v veleposestvu in v trgovsko-obrtni zbonici. Za te volilne skupine pa se jim ni treba toliko pehati. Na slovenski strani vlada še mir, izvemši par strel, ki so švigle iz „Novega časa“ na starostrujarje glede letošnjih volitev. Najbolj v skrbeh je sicer dr. Gregorčič.

On misli sicer, da je v kmečkih občinah v tolminkem glavarstvu povsem gotov izvolitve, ali strašijo ga novostrujarji, ki bi mu radi v vrsto kandidatov splošne kurije in kmečkih občin potisnili kolikor le možno svojih ljudi; on pa bi najraje ne videl nobenega poleg sebe in bo v tej smeri tudi deloval z vsemi svojimi močmi. Na slovenski strani poznamo doslej za gibajočega se kandidata za volitve samo dr. Hinka Stepančiča.

Ta hodil okoli po Krasu, razpravlja in obljublja, po „Gorici“ pa piše članke o posredovalnih uradih in proti odvjetnikom in sodnikom. Dr. Stepančič že deluje in hoče delovati do konca, pa naj bo izvoljen ali ne. On je prvi naskakovalec s klerikalne strani na Kras, drugi pridejo in obeta se jih še mnogo in mnogo, kajti klerikalci pravijo: če letos pri deželnozborskih volitvah ne prodremo na Krasu, potem ne vzamemo Krasa nikdar. Stepančič pa je prišel v deželni zbor le vsed čudnih homatij na Spodnjem Krasu pri zadnjih volitvah, in Kraševci, ki so ga poslali v deželni zastop, vedo, kako so se uredili z njegovo izvolitvijo.

Odbor devinskih davkoplačevalcev sklicuje v nedeljo, dne 20. t. m., javen shod ob 3 popoldne za slovensko šolo, t. j. na občinskem vrtu, v Devinu. Dnevni red: 1. Zadeva novega župnišča v Sv. Ivanu. 2. Občinske zadeve. 3. Občinske volitve. 4. Slučajnosti.

Shod je velikega pomena za vse davkoplačevalce, domače in zunanje, torej vabimo vse, ki so zainteresirani na zadevi, naj pridejo polnoštevilno, da izrečejo svoje mnenje in želje, kajti gre za obstoj zadnje slovenske postojanke ob Adrijl. Zatorej pridite vsi na shod!

Vodstvo „Narodne šole“ v Krminu se zahvaljuje vsem, ki so s svojo prisotnostjo pripomogli, da je šolska veselica v prid CMD 18. t. m. moralno in gmotno uspela. Dohodkov je bilo K 7174. — Vstopnino so preplačali gg.: svetnik Mašera K 540; Al-man K 2; Spiellerjeva K 2; po 1 K: Kal-čič, nadpoštar Kaus, učt. Prijatelj, prof. Zupančič; Devetak h 80; Dovgan h 40; N. N. h 10.

Operetni večer g. ce Talerjeve v Gorici. Ta slovenska umetnica je nastopila v soboto večer v „Trgovskem Domu“. Pela je prav lepo vse točke svojega sporeda, ki je bil priobčen tudi v „Edinosti“. Ima prijeten zvonek glas, ki je občinstvu jako ugajal. Danilo je prednašal Kristanov „Krvavi ples“ in skupno sta uprizorila enodejansko „Ustreliti se hoče“! Operetni večer je bil po svojem sporedu in izvajanju prav čeden, samo premalo občinstva je bilo!

Samomor v zaporu. V zaporu v Červinjanu se je ustrelil Izidor Mariničič iz Gorice. Pred nekaj dnevi je bil aretiran, ker je na sumu, da je kradel biciklje. Mariničič se je hotel najprvo obesiti, pa mu je sodni čuvaj to preprečil. Ali čez nekaj časa se je ustrelil. Na sodišču v Červinjanu ugibajo, kako je prišel Mariničič do revolverja.

Rozina-Finžgar. Oba sta še v preiskovalnem zaporu; vrši se obširna preiskava, ki utegne trajati še jako dolgo časa. Porotno zasedanje v Gorici prične zopet 23. junija, ali v to zasedanje še ne pade razprava proti njima, ker, kakor kaže, preiskava ne bo dovršena do tedaj.

V Prvačini so pokopali po Goriškem dobro znanega Ivana Gregorčiča, načelnika prvaške godbe in posestnika.

Bicikelj je nekdo ukradel v Gorici z darskemu mojstru Ivanu Nibrantu. Bicikelj „Waffenrand št. 130 586“.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vln. besedo. Manjše likane besede enkrat več. Najmanjša prispevka 40 vln. Plača se takoj izročnemu oddelku.

Stanovanje se odda v najem, Rocol 552, klanc Nichetto. 1029

Jermenarji in sedlarji pomočniki in izkušeni delavci se sprejmejo takoj. Vprašanja s podatki o znanju in mezdnih zahtevah, oziroma predstavitev pri tovarni usnjatega blaga Krištof Nenner, Celovec. 1120

Državni poduradnik z 2600 K letne plače, ki gre kmalu v pokoj, išče v svrhu poroke pošto upraviteljico na Prmoškem, ali vdovo brez otrok, da ima svojo hišo. Prosi resne ponudbe sub „Rudolf“ glavna pošta Trst. 1116

Družina brez otrok išče pridno in pošteno dekle za vsa hišna dela. Naslov pove inseratni oddelk Edinosti. 1117

35leten mladenič pošten delavec, prijetne zunanosti, z nekoliko sto kron premoženja se želi poročiti s 25 do 35 let staro gospodično. Ponudbe s sliko pod „Sreča št. 1118“ na inseratni oddelk Edinosti. 1118

Odda se postelja mladeniču, ul. Coroneo 1, V. desno. 1119

Proda se v Sežani hiša z velikim hlevom ob glavni cesti V hiši je bila gostilna, ki se je dobro rentirala. Ponudbe: Posojilnica v Sežani. 1123

Krčmarji ki potrebujejo ob nedeljah in praznikih urnega postrežnika natakarija, zmožnega slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, tudi za stalno službo, naj se obrnejo na naslov Josip Levič, ul. delle Guardia 21, vrata 3. 1121

Na deželi Marezige, Istra, odda Babič Anton hšt. 161 stanovanje v najem. Na razpolago kuhinja in 6 sob. 1122

Odda se odličnemu gospodu zelo lepa zračna soba, lep razgled, elegantno opremljena, ul. S. Nicolò 11, IV. desno. 1084

Majhna trgovina zelo dobro uspevajoča, prodaja se tudi koleo nujalno blago in petrolej, se takj proda Dnevni inkaso od 40—80 kron, stanarina dve skladišči, samo 340 kron. Pojasnila daje g. Cerčvenik, Salice 4, I. 1024

Staro pohištvo se takoj proda, ul. S. Maurizio 14, III. Wittek. 1125

Želim se seznaniti s poštenim dekletom v starosti od 20—25 let, ki bi bila spretna v kmetijskem delu Star sem 28 let, vrednost mojega preseva znaša 20.000 K. Ponudbe s sliko na inser. oddelk Edinosti pod „Poroka št. 1018“. 1018

Soba lepa, svitla, meblirana, z balkonom, prost vhod in hrana, se odda pri majhni družini eni ali dvema osebam. Belvedere 57, II. 1128

Slovenska umetna vezilka (ricsmatrice) se priporoča cenjeni damam Počuje tudi na dom. Via Arcata 16, IV. 1093

„Morana“ je najboljša uničevalka stenice, priznana od vojaške oblasti. Raz prodaja po drogerijah, zaloga Škrinjcar, ul. Ferriera 37, I. 1045

Čevljarski pomočnik se išče, Josip Tence, Sv. krž št. 45. 1111

Stanovanje z 1 in 2 sobama z vodo v kuhinji; skladišče in delavnica ali garaža se odda, ul. Amerigo Vespucci št. 8 (Sv. Jakob). 1098

Naprodaj je zemljišče, travniki, vrt, vse zasajeno z dobrim sadjem, pohištvo, pripravno za gostilno, tovarno ali mlin; močna tekoča voda, ki teče zraven hiše; v bližini Trsta v lepi legi zraven ceste pri vasi Boljonec, 20 minut od kolodvoza Boršta. Proda se zaradi gospodarjeve smrti. Cena zmerna. Naslov pove inseratni oddelk Edinosti. 1047

Priporočljive tvrdke.

FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. r.

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospoška ulica 7. 4444

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cerneca Trst, ul. Olmo št. 12. 1730

Izpadle lasje kupujem ter izdelujem vsakovrstna najmodernejša lasna dela. ANDREJ ROJIC, ul. Acquadoto 20. 1752

Dražba lova.

Dne 26. t. m. ob 9 zjutraj se bo vršila v občinski pisarni v Vipavi

dražba lova

občine Slap. Površina lovskega okrožja, ki je bogata na raznovrstnih divjadih, meri okrog 1000 ha; vzklicna cena znaša K 150— za 5-letno dobo. Ugodno za Tržačane, ker od postaje Stanjel-Kobdil ali Ajdovščine oddaljeno le eno ura.

Županstvo Slap.

1,800.000

frankov znašajo pri vsakoletnih 6 žrebanjih glavni dobitki turških srečk! Vsaka srečka zadene in ima trajno denarno vrednost!

Kupnina se poravnava v mesečnih obrokih po samo 4 krome 75 vin. Kupec zadobi izključno igralno pravico že po vplačilu prvega obroka. Prihodnje žrebanje 1. junija 1913.

2,387.000

kron oziroma frankov znašajo pri vsakoletnih 15 žrebanjih glavni dobitki izborne skupine 4 srečk na mesečne obroke po samo 6 kron 25 vinarjev.

Prospekte z natančnim pojasnilom razpošilja: Češke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani. Sprejemajo se provizijski zastopniki.

TOPSI + TOPSI

„TOPSY“ gumijeve specialitete. — 16 vzorcev K 2-80, 3-50, 5—. Tucat 4—5, 6, 8, 10, 14—20. „Zum Gummibaum“, „ALL' ALBERO DI GOMMA“ (vodja Gustav Gal) sedaj le ulica Ponterosso 5. Pasovi za kilo, elastične nogavice, irigatorji itd. — Predmeti za bolniško postrežbo. Plašči za dež. Cevi iz gumija. Slovenska postrežba.

Narodna Posojilnica in Hranilnica v Trstu

NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN **4 1/2 - 4 3/4 - 5%**

OBREŠTUJE S POLNIMI

PRODAJA SRECKE NA MALE Mesečne obroke. — IZKAZE POŠILJA NA ZAHTEVO POSOJA A MENJIOE IN VREDNOTE. — POSREDUJE ZAVAROVANJA VSEH VRST.

PARNA pralnica, čistilnica na suho ALBIN BOEGAN barvarnica

ulica Farneto šte. 9, Trst.

Ženske, moške in otroške obleke, toalete, uniforme, prevleka pohištva, preproge, kožuho-vina, perje, rokavice itd. itd. se barvajo in čistijo na suh način najnatančnejše in najskrbnejše po najnižjih cenah v centrali ul. Farneto šte. 9 in tržaških podružnicah ulica dell' Istria št. 12 in ulica Belvedere št. 49 ter v podružnici v Gorici, ulica del Teatro št. 14.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonent. zelo ugodna. Izborna kuhinja in budjeyoviške pive (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija-Hôtel Balkan (: Piazza : Caserma)

Konkurzna masa RICHTER & GLASER

tovarna moških oblek
Trst, Corso 37
nasproti kavarne „AL CORSO“

prodaja vse v zalogi se nahajajoče blago po konkurenčnih cenah. Priporoča se torej vsakomur, ki hoče kupiti za majhen denar obleke za moške, dečke in otroke, naj obiše to velikansko zalogo, kjer jih dobi v zadostni izbiri iz najfinejšega in najmodernejšega blaga tu in inozemskega ter najnovejšega kroja.

Priporočava se slav. občinstvu za blagohotno naklonjenost ter ostajava z odličnim spoštovanjem

konkurzna masa
RICHTER & GLASER

